

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ЖИТОМИРСЬКІЙ ОБЛАСТІ

Блажкевич Т.П., кандидат економічних наук, доцент, доцент
Житомирського національного агроекологічного університету

Постановка проблеми, актуальність. Туризм є найефективнішою та найперспективнішою галуззю народного господарства, яка спрямована на отримання прибутку через задоволення туристичних потреб населення, надання йому різноманітних туристичних послуг у вигляді житла, харчування, транспортного, екскурсійного та іншого сервісу. Феноменальний успіх туризму полягає в тому, що в його основі лежить задоволення постійних людських потреб і прагненні до пізнання навколишнього світу. Тому розвиток цієї галузі є особливо актуальним наразі, оскільки саме завдяки туризму покращується соціально-економічна ситуація в державі та регіоні. Туризм охоплює широкий діапазон економічної, соціальної, обслуговуючої, послуги туроператорів, турагентів та інших видів діяльності, а сфера туризму має всі потенційні можливості створювати додаткові робочі місця. До речі створення одного робочого місця в туризмі в 20 раз дешевше, аніж у промисловості, а один турист надає роботу 10 особам. Можна стверджувати, що туризм є сферою реалізації ринкових механізмів, джерелом поповнення місцевого бюджету. Звідси виникає необхідність пошуку нових шляхів і методів виробництва, аналізу сучасного стану та окреслення перспектив розвитку туристичної діяльності в Житомирській області на майбутнє.

Виклад основного матеріалу. Житомирська область має всі необхідні ресурси для розвитку туризму. Її багата культурно-історична спадщина, розгалужена мережа транспортних сполучень, закладів культури та мистецтва, наявність туристичної індустрії, яка постійно розвивається, визначають роль Житомирщини як важливого рекреаційного регіону.

Ресурсо-екологічний потенціал Житомирської області складається з двох діючих об'єктів природно-заповідного фонду загальнодержавного значення: Поліський природний заповідник та природний заповідник "Древлянський", 10 заказників, 5 парків – пам'яток садово-паркового мистецтва і 2 пам'ятки природи. Нинішня Житомирщина налічує 6609 нерухомих пам'яток історії та культури, зокрема, 1888 – археології, 4641 – історії, 80 – монументального мистецтва.

Аналіз історико-культурного потенціалу області свідчить про формування впродовж багатьох десятиріч системи музейних закладів, яка наразі налічує 2 літературних, 5 історичних, 7 комплексних музеїв та по одному мистецькому, природничому, художньому і галузевому.

Позитивні тенденції розвитку в туристичній галузі, сучасна інфраструктура сфери туризму області характеризуються процесами розбудови і модернізації розміщення мережі різноманітних туристичних закладів розваг і відпочинку, спортивно-оздоровчих баз та ігрових майданчиків, місць масового відпочинку та культурних закладів.

На туристичному ринку області у 2012 р. працювало 66 юридичних та фізичних суб'єктів туристичної діяльності, що на 3,1 % більше, ніж у 2011 р. З них 7 – туроператори, 57 – туристичні агенти, які здійснювали посередницьку діяльність із реалізації туристичного продукту та 2 – підприємства, що займалися екскурсійною діяльністю. Ці суб'єкти пропонували широкий спектр різноманітних послуг як внутрішнього, так і виїзного туризму. Найбільша кількість агентств зосереджена в місті Житомирі – 77,3 % від усіх діючих в області. В усіх інших містах обласного значення їх значно менше. Так, у місті Бердичеві працює 4 агентства, що становить 6,1 %, що зареєстровані на території нашої області, у містах Коростені та Малині лише 3 (4,5 %) та 2 (3,0 %) відповідно. Такі суб'єкти туристичної галузі функціонують й на території Житомирського (2 агентства) та по одному на території Коростишівського, Попільнянського та Чуднівського районів. Протягом 2012 р. в області було реалізовано 9,3 тис. туристичних путівок, з них 98,7 % безпосередньо населенню. Громадяни України придбали 3,8 тис. путівок для подорожей у межах нашої країни та 5,4 тис. за її межами. Іноземці для подорожей в межах України придбали 17 путівок, проти 2 – у 2011 р. Вартість реалізованих в області туристичних путівок склала 47,8 млн грн. Для українських громадян середня вартість однієї путівки для подорожування в межах країни становила 1,1 тис. грн, за кордон – 8,1 тис. грн. (середня по Україні відповідно 2,6 тис грн. та 9,2 тис грн.).

Упродовж 2012 р. обслуговано 12,9 тис. туристів, число екскурсантів склало 0,9 тис. осіб. У загальній кількості туристів сьому частину становили діти до 18 років. Кількість туристів порівняно з 2011 р. збільшилася на 20,4 %. Таке зростання відбулося за рахунок туристів, які виїжджали за кордон, їх кількість зросла порівняно з 2011 р. на 19,1 % і склала 7,2 тис., або 56,2 % від загальної кількості. Найбільш популярними залишаються поїздки в Туреччину, яку у 2012 р. відвідало 2,4 тис. мешканців Житомирщини, або 33,5 %, що виїжджали за межі країни. Також приваблює наших туристів Єгипет, де торік відпочило 2,3 тис. осіб, або 31,4 %.

Основна мета більшості туристів (як громадян України так і іноземців) – відпочинок. Йому надали перевагу в 2012 р. 12,8 тис. осіб, або 99,5 від усіх хто скористався послугами туристичних організацій. Питома вага тих, для кого метою поїздки було лікування або поїздка, носила діловий характер, склала 0,6 % та 90,4 % відповідно.

Середньооблікова кількість штатних працівників, які реалізовували туристичний продукт в області у 2012 р. становила 100 осіб, з них 33 особи мали вищу або середню спеціальну освіту в галузі туризму.

Доходи від надання туристичних послуг (без ПДВ, акцизного податку й аналогічних обов'язкових платежів) склали 3,6 млн грн., що на 10,2 % менше, ніж у 2011 р. Витрати, зроблені об'єктом туристичної діяльності Житомирщини на надання туристичних послуг у 2012 р., становили 2,3 млн грн, у 2011 р. – 3,1 млн грн.

У 2012 р. на території області працювало 70 колективних засобів розміщування (юридичні особи та фізичні особи-підприємці), що на 2,9 % більше, порівняно з попереднім роком, з них 51 готель та аналогічні засоби розміщування, та 19 спеціалізованих засобів розміщування. Кількість місць (ліжок) у цих закладах склала 4,4 тис. Спостерігається збільшення кількості осіб, які обслуговувалися колективними засобами розміщування з 61,4 тис. осіб у 2011 р. до 71,0 тис. осіб у 2012 р., що становить 15,5 %.

Висновки та перспективи використання результатів дослідження. Перспективними напрямками розвитку туристичної діяльності в Житомирській області є спрямування політики управління в галузі туризму, передусім на розробку та впровадження ефективних та дієвих методів і шляхів популяризації та просування туристичного продукту Житомирщини на національному і міжнародному ринках, зокрема потребує активізації інформаційно-рекламна, презентаційна та виставкова діяльність. Є потреба у підвищенні конкурентоспроможності туристичного продукту та якості туристичного сервісу в області, налагодження механізмів співпраці державних органів влади з суб'єктами туристичної діяльності всіх форм власності, раціонального та оптимального використання і збереження туристичного, історико-культурного і ресурсно-екологічного потенціалу регіону, інтенсифікації та насичення туристичних потоків у районах і містах регіону, організації загальнодоступного та повноцінного відпочинку й оздоровлення населення, створення сприятливого інвестиційного клімату, оптимізації ефективності фінансування і кредитування в туристично-рекреаційній сфері. Оптимальне використання потенційних можливостей туристично-рекреаційних ресурсів в туристичному бізнесі дозволить покращити економічний стан, соціальний рівень життєзабезпечення, розвиток соціальної інфраструктури Житомирської області.

Список використаної літератури

1. Герасименко В. Г. Концепція сталого розвитку туризму: етапи становлення і сучасний зміст / Зб. наук. праць “Туристична освіта в Україні: проблеми і перспективи”. – Вип. 1. – Київ: Тонар, 2007. – С. 17–23.
2. Кифяк В. Ф. Організація туризму: навч. посіб. / В. Ф. Кифяк. – Чернівці: Книги – XXI, 2008. – 343 с.
3. Статистичний щорічник Житомирської області за 2012 рік / Держ. служба статистики України. Головне управління статистики у Житомирській області. – Житомир, 2013. – 468 с.